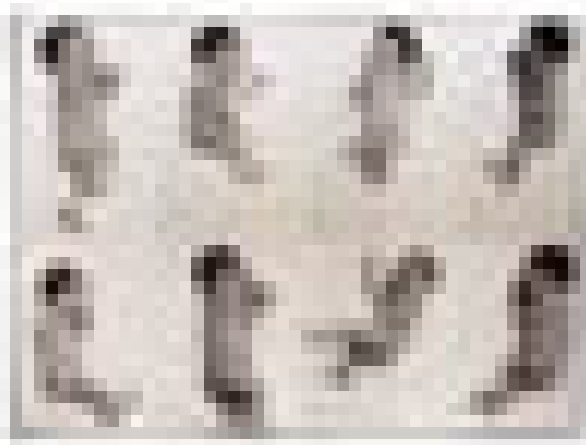

Programmeres sykdommer i fosterlivet?

[BOKOVERSIKT](#)

Fetal Origins of Cardiovascular and Lung Disease

Boken er trykt i serien Lung Biology in Health and Disease med formålet å informere og utfordre lesere interessert i nyvinninger innen basalforskning, medisin og helsepolitikk. Temaet i dette bindet er et blinkskudd. Gjesteredaktøren David Barkers gruppe har vist at lav fostervekst og fødselsvekt disponerer for koronar sykdom, hjerneslag, hypertensjon og diabetes type-2 i voksen alder. Dette førte til Barker-hypotesen: Sykdom i voksen alder "programmeres" av faktorer i fosterlivet. Listen over sykdommer med mulig intrauterin påvirkning øker stadig: obstruktive lungesykdommer, osteoporose, polycystisk ovariesyndrom, hormonavhengige kreftformer, schizofreni og depresjon. Åpenbart angår dette store deler av helsevesenet, og Barker har maktet å inspirere forskere over hele verden, ikke minst i utviklingsland (den første verdenskongressen om emnet fant sted i India i februar).

Hungersnøden i Nederland under den siste verdenskrig førte til lavere fødselsvekt. Den intrauterine tilpasningen til slik ernæring viste seg å gjøre disse barna mer sårbare for hjerte- og karsykdommer i etterkrigstiden med bedre ernæringsforhold. Enn mer: Dersom barn med lav fødselsvekt kryper oppover i vektpercentiler i løpet av første leveår, øker de også risikoen for endokrin dysfunksjon i voksen alder (fedme, insulinuavhengig diabetes og hypertensjon).

Som tittelen sier, fører boken oss først og fremst inn i de sentrale tankene om programmering av hjerte- og karsykdommer og endokrine sykdommer, og i mindre grad andre områder. Gjennom 17 kapitler beskriver kjente forskere fra hele verden hvordan denne forskningen flytter seg fra epidemiologisk hypotesedanning til eksperimentelle og prospektive studier. Dersom gravide rotter føres med proteinfattig diett, får avkommet hypertensjon i voksen alder. Maternell malnutrisjon leder til en endret endokrin profil hos foster og det nyfødte barnet (f.eks. hypofysebinyreaksen og insulin- og glukagonresponser), men også endret hepatocyttopulasjon og endrede responsmønstre i lipocytter og muskulatur osv.

Boken vekker langt flere spørsmål enn den besvarer, den skaper perspektiver og tenner ideer i beste forskerånd. Med rikholdige registre og oppdaterte litteraturlister bør det her finnes spennende lesing for leg og lærd innen de fleste medisinske felter, f.eks. epidemiologi, fysiologi, molekylærbiologi, embryologi, pediatri, endokrinologi og andre indremedisinske grener. Men det er særlig for dem som er opptatt av folkehelse og svangerskapsomsorg at boken gir nye perspektiver.

Torvid Kiserud

Seksjon for fostermedisin – Ultralydlaboratoriet

Kvinneklubben

Haukeland Sykehus

Publisert: 10. mars 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. september 2026.